

4. Дипломатический словарь. В 3-х томах. – М.: Наука, 1985. Том II. – 502 с.
5. "Доктрина Ніксона" (отв. Редакторы Ю.П.Давыдов, В.В.Журкин, В.С.Руднев) М.: Наука, 1972. – 232 с.
6. Кисинджер Г. Дипломатия. Пер. с англ. В.В.Львова /Послел. Г.А.Арбатова – М.: Ладомир, 1997. – 848 с.
7. Лютых А.А., Тонких В.А. Внешняя политика США: от Трумэна до Буша – мл. учебное пособие; Воронежский государственный университет. – Воронеж, 2008. – 362 с.
8. Мельников Ю.М. Внешнеполитические доктрины США. – М.: Наука, 1970. – 495 с.
9. Мельников Ю.М. Сила и бессилие: внешняя политика Вашингтона. 1945-1982гг. – М.: Политиздат, 1983. – 368 с.
10. Міжнародні відносини та світова політика: підручник/кер. авт. кол. В.70. Крушинський; за ред. В.А.Манжолі. – К.: Видавничо-поліграфічний центр. "Київський університет", 2010. – 863 с.
11. Никонов В.А. От Эйзенхауэра к Никсону. Из истории республиканской партии США. – М.: Изд-во МГУ, 1984. – 288 с.
12. Никонов В.А. Республиканцы: от Никсона к Рейгану. – М.: Изд-во МГУ, 1988. – 287 с.
13. Петровский В.Ф. Внешняя политика США: Теоретический арсенал. – М.: Из-во "Знание", 1973. – 40 с.
14. Петровский В.Ф. Американская внешнеполитическая мысль. Критический обзор организации, методов и содержания буржуазных исследований в США по вопросам международных отношений и внешней политики. – М.: Международные отношения, 1976. – 336 с.
15. Петровский В.Ф. Буржуазные внешнеполитические концепции и идеологическая борьба на международной арене. – М.: Знание, 1977. – 64 с.
16. Петровский В.Ф. Доктрина "национальной безопасности" в глобальных стратегиях США. – М.: Международные отношения, 1980. – 336с.
17. Політична енциклопедія. Редкол. Ю.Левенець (голова), Ю.Шаповал (заст. голови) та ін.. – К.: Парламентське видавництво, 2011. – 808 с.
18. Рогов С.М. Советский Союз и США: поиск баланса интересов. – М.: Международные отношения, 1989. – 344 с.
19. Сырин В.В. Политическая история США XVII-XX вв. М.: Изд-во "Весь мир", 2001. – 400 с.
20. Сырин В.В. История США. Учебник пособие. СПб: Питер, 2003. – 192 с.
21. Советско-американские отношения. Годы разрядки 1969-1976: Сборник документов. Т1. 1969- май 1972: В 2х кн. Кн 1. 1969-1971. – М.: Международные отношения, 2007. – 752с; Кн 2, январь-май 1972. – М.: Международные отношения, 2007. – 624 с.
22. Фурсенко А.А. Президенты и политика США. 70-е годы. – М.: Наука, 1989. – 295 с.
23. Цветков Г.Н. СССР и США: отношения, влияющие на судьбы мира. – К.: Вища шк. Изд-во при Киев. ун-те, 1988. – 272 с.
24. Ширяев Б.А. Внешняя политика США. Принципы, механизмы, методы. Курс лекций. – 2-е изд. – СПб, 2007. – 442 с.
25. Яковлев А.Н. От Трумэна до Рейгана. Доктрины и реальности ядерного века. – М.: Мол. гвардия, 1985. – 416 с.

Надійшла до редколегії 12.10.17

Anatolii Pavko, Doctor of Historical Sciences, Professor
National Academy of Management, Kyiv, Ukraine

THE FOREIGN POLICY "NICSON'S DOCTRINE" IN CONTEXT OF MODERN POLITICAL SCIENCE

In the article on the basis of creative use of different sources and sociohumanistic literature and analyzed the foreign policy "Nicson's doctrine", demonstrated the significance in implementation of strategic tasks the modern american diplomacy.

Keywords: foreign policy concept, "Nicson's doctrine", "syndrome of Vietnam", "guyamese doctrine", global strategy of the USA.

УДК 323 (477)

Ігор Петренко, канд. політ. наук, доц.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІТИЧНИХ ЦЕНТРІВ КИТАЮ

У статті досліджено історію виникнення та розвитку аналітичних центрів Китаю, а також проаналізовано їх особливості. Розглянуто та порівняно традиційні китайські аналітичні центри та "фабрики думок" "нової хвилі". Визначено основні функції, специфіку та типи аналітичних центрів Китаю.

Ключові слова: аналітичні центри, Китай, державна політика, особливості.

У 2016 році у Китаї нараховувалось 435 "фабрик думок" (ФД), що дозволило йому зайняти другу сходинку після США за кількістю аналітичних центрів у світі [20]. Більшість з 435 ФД є державними структурами і лише 5% вважаються формально незалежними. Штат незалежних ФД як правило не перевищує 30 осіб, а річний бюджет не перевищує 500 тисяч американських доларів [24]. Нові ФД переважно спеціалізуються на економічній, екологічній та соціальних сферах. Сфера зовнішньої політики, як і політична тематика загалом, є прерогативою державних структур.

Китайські аналітичні центри є структурами, що динамічно розвиваються. Попри жорстку етатизацію китайського суспільства та значні (фактично нерозривні зв'язки) "фабрики думок" цієї країни з державними структурами вони мають можливість впливати на порядок денний державної політики. Це зумовлює актуальність вивчення історії їх розвитку та особливостей діяльності, що і є метою даної статті.

Серед основних дослідників аналітичних центрів Китаю варто назвати праці А. Барсукова, Л. Ванг, Б. Глазер, С. Журбей, Дж. МакГанна, Ф. Сандерса, Л. Сюе, Ч. Сюфена, В. Філіппова, З. Ючена,

Як зазначає С. Журбей, витоки ФД Китаю варто шукати у другій половині XIX століття, коли з ініціативи великих державних чиновників з'являються наукові товариства (хуеһуі). На базі одного з таких товариств в

1897 році було створено Китайський інститут міжнародних досліджень. Основна ж маса китайських ФД виникає в комуністичну епоху становлення і розвитку Китайської Народної Республіки [2, с. 166]. Однією із перших ФД КНР є *Китайський народний інститут міжнародних справ (Chinese People's Institute of Foreign Affairs, CPIFA)* створена в 1949 році. Інститут спеціалізується на дослідженні зовнішньої політики та міжнародних відносин [15].

У 1956 році за наказом МаоЦзедуна створюється Інститут міжнародних досліджень, який в період "культурної революції" був закритий і відновив свою роботу лише в 1973 році, а в 1986 році Інститут отримав свою нинішню назву – *Інститут міжнародних досліджень Китаю (China Institute of International Studies, CIIS)*. У 1998 році до складу CIIS був включений Китайський центр з міжнародних справ, колишня науково-дослідна установа Державної ради Китаю. Даний центр при Держраді КНР зіграв значну роль в нормалізації американо-китайських відносин за часів адміністрації Р. Ніксона. CIIS об'єднує в собі спільноту найбільш авторитетних вчених і колишніх дипломатів [11; 25].

У 1960 році був створений *Шанхайський інститут міжнародних досліджень (Shanghai Institute for International Studie, SIIS)*. Інститут тісно співпрацює з муніципалітетом Шанхая. ЦзяньЦземінь часто вдавався до консультацій SIIS за часів свого керівництва містом,

а також на посаді Генерального секретаря КПК і президента Китаю. В Інституті працює біля 100 дослідників, багато з яких навчалися в університеті Фудань в Шанхаї, а також отримали вищу освіту в кращих університетах США і Європи. До складу SIRS входить дванадцять наукових відділів: американських досліджень, азійсько-тихоокеанських досліджень, європейських досліджень, вивчення Японії, російських і центрально-азійських досліджень, південноазійських досліджень, досліджень Тайваню – Гонконгу – Макао, дослідження світової економіки, досліджень Західної Азії та Африки, досліджень міжнародного права і міжнародних організацій, жіночих досліджень, етнічних, релігійних та культурних досліджень [21].

У 1964 році з ініціативи прем'єр-міністра КНР Чжоу Еньлай створюються кілька коледжів та відділень з дослідження міжнародних відносин в рамках існуючих університетів, таких як Пекінського університету і університету Фудань. Еньлай також ініціював створення *Університету закордонних справ Кумаю (China Foreign Affairs University, CFAU)* [8]. Деякі з цих спеціалізованих науково-дослідних центрів в даний час розглядаються як "фабрики думок", і нині користуються значним впливом на формування китайської зовнішньої політики [18, р. 601].

У 1965 році на базі науково-дослідного відділу Інституту свободи і демократії КПК було створено *Інститут сучасних міжнародних відносин Кумаю (China Institute of Contemporary International Relations, CICIR)*. Це був єдиний інститут, який продовжував працювати під час культурної революції з 1965 по 1976 рр. До 1982 року інститут не мав ніяких контактів з закордонними центрами вивчення міжнародних відносин і переважно займався тим, що постачав аналітичну інформацію для МЗС і Міністерства державної безпеки Китаю. Інститут нараховує більш ніж 150 професорів і доцентів, які працюють в одинадцяти дослідних центрах: Росії, Америки, Латинської Америки, Європи, Японії, Південно-Східної Азії, Південної Азії, Західної Азії і Африки, інформації та соціального розвитку, безпеки і роззброєння, світової політики і світової економіки [10].

У 1977 році була створена *Китайська академія соціальних наук (Chinese Academy of Social Sciences, CASS)*, яка є державною установою – еквівалентом міністерства під прямим керівництвом Держради КНР. До складу якої входять спеціалізовані інститути, які вивчають цікаві для Китаю країни та регіони, наприклад Інститут Американських досліджень, Інститут досліджень Японії та Інститут західноєвропейських досліджень тощо. Сьогодні штат CASS нараховує понад три тисячі дослідників і має регіональні відділення в провінціях і великих мегаполісах під безпосереднім контролем Держради КНР [13].

У 80-ті роки ХХ століття Китайське керівництво активно залучало експертно-аналітичні спільноти до реалізації економічних реформ. При Держраді КНР в цей час створюються чотири науково-дослідні центри: Центр економічних досліджень, Центр техніко-економічних досліджень, Дослідницький центр у сфері ціноутворення, Науково-дослідний центр у сфері сільськогосподарства. Дані дослідницькі центри згодом інтегрувалися в найбільший і найвпливовіший після CASS *Дослідницький центр розвитку Державної Ради (Development Research Center of the State Council, DCR)* [16].

З 1992 року ФД Китаю отримали нові стимули до розвитку. У 90-ті рр. китайські керівники все частіше і частіше стали звертатися до експертної думки ФД. Наприклад, ЦзяньЦземінь часто звертався за порадою до експертів університету Фудань, а також співробітників SIRS і SASS. З початком ХХІ ст. ФД Китаю виростили як в кількісному, так і в якісному плані. Можна відзначити суттєве підвищення професіоналізму співробітників цих центрів і посилення інтернаціоналізації їх діяльності.

Специфіка аналітичних центрів Китаю визначається тим, що сфера публічної політики там не відділилася від партійно-державної політики. Тим не менше сьогодні в Китаї існують як аналітичні центри урядового підпорядкування, дослідницькі центри Академії наук, університетські дослідницькі центри, так і приватні центри.

Показовим в роботі аналітичних центрів Китаю є приєднання Гонконгу до континентального Китаю, що значно посилює роль аналітичних центрів в розробці і реалізації державної політики. Практично процес передачі був повністю реалізований аналітичним центром під назвою *Інститут досліджень двох економічних систем (Two Systems Economic Research Institute – OCTSERI)* [22]. Цей інститут отримав найбільшу квоту (8 з 150 місць) у створеному в грудні 1997 року Підготовчому комітеті з передачі Гонконгу. При цьому двоє з директорів аналітичного центру зайняли посади заступників керівника комітету. Цей аналітичний центр був створений на початку 90-х років як приватне дослідницьке бюро. Він працював за дорученням китайського організаційного комітету у співпраці з *Офісом у справах Гонконгу і Макао (Hong Kong and Macau Affairs Office – НКМАО)* [19] та *Гонконгським урядовим аналітичним центром (Central Policy Unit)* [5]. Робота в них орієнтувалась на департаменти з проблем політики, економіки, ЗМІ та соціальних проблем. Більша частина роботи аналітичного центру була спрямована на те, щоб допомогти членам комітету щодо підбору необхідних кадрів в державні органи території та вирішення низки питань перехідного періоду.

На початку 2007 року лідери аналітичних центрів десяти країн світу зібралися в Шанхаї для розробки заходів з активізації обмінів і співпраці між китайськими та іноземними аналітичними центрами. Після введення політики реформ і відкритості помітною стала тенденція диверсифікації міжнародних обмінів китайських аналітичних центрів, збільшився перелік тем, який почав охоплювати політику, економіку, культуру, військову сферу, міжнародні відносини, суспільний розвиток та інші сфери.

Китайські аналітичні центри уважно слідкують за тими проблемами, які приваблюють увагу міжнародної спільноти. Сьогодні аналітичні центри Китаю налагодили співпрацю і дослідницькі обміни з країнами п'яти континентів. Китайські аналітичні центри також налагоджують контакти з іноземними навчальними закладами і дослідницькими інститутами, за допомогою організації стажування спеціалістів, організації лекцій, проведення конференцій та обмінами ресурсів [4, с. 29-30].

А. Барсуков зазначає, що в період світової фінансово-економічної кризи (2008-2010 років) "фабрики думок" КНР стали одним із найважливіших політичних механізмів її подолання, спеціалісти цих організацій надавали кваліфікований опис негативних явищ, що відбувалися, а також рекомендації для їх подолання. Дослідник говорить про те, що до 2008 року у КНР кількість "фабрик думок" була незначною і вони в реальності контролювалися державою, або їх вплив на урядові органи вла-

ди був мінімальним. Ключові елементи державної політики в КНР вироблялися, перш за все, у вузькому колі наближених до глави держави осіб [1].

Китайські "фабрики думок" виконують кілька основних функцій: 1) інтелектуальних центрів, у яких виробляються ключові політичні рішення державних структур; 2) моделювання можливої реакції суспільства на нові закони або інші державні рішення.

Найбільш основною характеристикою китайських "фабрик думок" є те, що всі вони утворюються при певній державній структурі. У КНР керівник аналітичного центру та його заступники майже завжди є вихідцями з нинішньої/минулої управлінської верхівки держави. Основною особливістю цих політичних інститутів є те, що вищі державні чиновники КНР, бізнес-еліта країни і політичні експерти мають можливість у рамках даних структур вести постійний діалог.

Прикладом китайських "фабрик думок" нового покоління може бути *Китайський центр вивчення міжнародних економічних відносин (China Center for International Economic Exchanges, CCIEE)* [7], який став функціонувати під патронатом Комісії КНР щодо національного розвитку та реформ. В Китаї політологи дану організацію називають "супер центр". Головою цієї організації є колишній Віце-прем'єр КНР ЦенПхейянь, а його заступниками – колишні і нинішні китайські міністри і відомі політологи з КНР.

У вересні 2009 CCIEE організувала спеціальний саміт, присвячений світовій економічній кризі – "Глобальний Саміт політичних шкіл". Саміт відвідали 900 осіб, з яких 150 – колишні й чинні політичні діячі КНР і закордонних країн, а також офіційні представники таких міжнародних організацій, як Світовий Банк, Конференція ООН з торгівлі та розвитку, близько 450 – вчені і представники політичних шкіл, 200 – бізнесмени та 150 – журналісти.

Крім CCIEE до впливових китайських політичних центрів "нової хвилі" можна віднести *"Форум п'ятдесяти" (Chinese Economists 50 Forum)* [14], до якого входять кращі економісти країни. У серпні 2009 році "Форум п'ятдесяти" організував проведення масштабного діалогу з американськими фахівцями щодо питання якнайшвидшого виходу з глобальної кризи. У вересні 2009 року *Китайський інститут стратегії та управління (China Institute of Strategy and Management, CISM)* [12] провів конференцію за участю своїх колег з США щодо питань американо-китайського партнерства у сфері чистої енергетики і як прискорення співпраці в даній сфері може допомогти двом країнам вийти з кризи.

Ще однією досить впливовою китайською "фабрикою думок" є *Універсальний інститут економіки (Unirule institute of economics)* [23], який був заснований в 1993 році. Нині він позиціює себе як справді незалежну структуру з недержавним фінансуванням. У 2008-2012 рр. цей центр провів понад 15 конференцій і опублікував понад 250 робіт щодо питань виходу з економічної кризи, багато з яких також були використані урядом КНР для розробки антикризової політики.

В останні роки багато не китайських політологічних центрів та інститутів відкрили свої представництва у КНР. Зокрема, мова йде про Фонди Конрада Аденауера (KAS), Фрідріха Еберта (FES), Карнегі та Інститут Брукінгса.

Появі в Китаї "фабрик думок" нового зразку сприяло:

1) перехід від системи одноосібного правління до колективного керівництва, яке передбачає зміну керівних осіб КНР з періодичністю приблизно 1 раз у 10

років, що змушує найрізноманітніші елітарні групи Китаю все більше звертатися за підтримкою до аналітичних центрів;

2) висхідна інтеграція КНР у світову економіку, яка вимагає все більших незалежних експертних оцінок і прогнозів, особливо у галузі інвестицій і фінансів;

3) розвиток ринкової економіки в Китаї, який сприяв виникненню більшої кількості груп інтересів, в першу чергу, підприємців.

Всі ці чинники стимулюють розвиток більш незалежних від партійно-державної структури "фабрик думок".

Значення аналітичних центрів "нової хвилі" у суспільно-політичному та економічному житті країни полягає в тому, що:

1) вони стали унікальною платформою для конструктивного діалогу між представниками трьох прошарків китайського суспільства: колишніх або чинних чиновників, підприємців й наукової інтелігенції;

2) у роботі центрів, а значить, опосередковано – й у процесі прийняття політичних рішень – значно більшу роль стали відігравати підприємці й наукова інтелігенція, яка здобула освіту за кордоном;

3) рекомендації "фабрик думок" багато в чому були позитивно сприйняті китайським керівництвом й частково реалізовані на практиці, що дозволило КНР досить безболісно подолати глобальну економічну кризу [1].

Китайський дослідник Лі Хуанлі виокремлює три категорії китайських ФД:

1. Державні аналітичні центри, які тісно пов'язані з Державною радою і різними відомствами і міністерствами уряду. Ці структури підпорядковані і фінансуються урядом Китаю. Головна місія подібних ФД полягає в наданні експертних оцінок керівництву країни, партії, які приймають рішення.

2. Спеціалізовані академічні дослідні інститути. На відміну від першої категорії китайських ФД, результати дослідницької діяльності академічних інститутів лише зрідка залучаються для реалізації в поточній урядовій діяльності. Дослідження, що проводяться академічними інститутами, мають переважно теоретичний і довгостроковий характер, що не дозволяє їх використовувати в оперативній діяльності політиками-практиками. З точки зору доступу до інформації, академічні інститути перебувають трохи осторонь від державних каналів, по яких йде, в тому числі, секретна і чутлива інформація, що знижує їх дослідний потенціал. Дослідники визнають низький рівень реальної взаємодії китайських академічних інститутів з урядовими і партійними структурами.

3. Аналітичні центри, пов'язані з університетами. Ці ФД проводять академічні дослідження і є найбільш віддаленими від центрів прийняття рішень. Їх конкурентною перевагою є розгалужена мережа контактів із закордонними інститутами і дослідними центрами, в яких проходять навчання китайські студенти на основі програм обміну або стажувань. Наявність цих та інших каналів співпраці зі своїми закордонними партнерами підвищили вплив представників даної категорії ФД на політичні рішення, що приймаються владою [3, с. 131-133].

4. Сюфен та Л. Сюе виокремлюють "напівофіційні" (недержавні) громадські інститути і "цивільні" (приватні) аналітичні центри, тобто науково-дослідні інститути, пов'язані з компаніями, університетами та некомерційними фондами. "Напівофіційні" ФД не є повністю незалежними від уряду, але мають більшу автономію в управлінні, ніж офіційні науково-дослідні інститути. Їх керівники призначаються урядом, і вони фінансуються коштом держави і надають аналітику державним орга-

нам влади. Вони користуються більшою свободою, оскільки мають право приймати кошти від іноземних державних установ або міжнародних організацій. Ці ФД з'явилися в кінці 1970-х рр. Як приклад можна привести **Китайський центр інформаційного розвитку промисловості (China Centre for Information Industry Development, CCID)** [6] та **Інститут розвитку Китаю (China Development Institute, CDI)** [8]. Діяльність обох центрів спрямована на забезпечення науковими дослідженнями і політичними консультаціями органів державної та партійної влади Китаю [26, р. 456].

Цивільні (приватні) центри отримують фінансування переважно з приватних джерел (китайські компанії, іноземні фонди тощо). Як правило ці ФД мають невеликий штат, але можуть залучати до роботи відомих дослідників, зокрема й закордонних. Головними напрямками дослідження цих центрів є економіка (все частіше критикують економічну політику уряду) та рідше екологія. Політикою вони, як правило, не займаються. Такі центри створюються за ініціативою вчених економістів, підприємців і громадських діячів і фінансуються виключно на недержавні гроші. Вони розраховують, перш за все, на приватні пожертвування і спеціальні субвенції в рамках реалізованих національних проектів або програм підготовки кадрів. Вони регулярно проводять семінари, щорічні конференції, і отримують доходи від видавничої діяльності. До числа приватних ФД можна віднести створені в 1993 році **Некомерційний інститут економіки (Unirule Institute of Economics)** [23], в 1994 році некомерційну екологічну організацію **"Друзі природи" (Friends of the Nature)** [17] та в 2006 році **"Фабрика думок Китаю" (China Think Tank)**.

Таким чином, китайські ФД, не дивлячись на певні відмінності, все ж таки відносно близькі до ФД західного зразка. Загалом китайські ФД є постійно діючими інституціями з власним штатом наукових співробітників, які орієнтовані на політику державних органів влади і регулярно публікують результати своїх досліджень для широкої громадськості. Прагнення до вільного вибору тематики досліджень, як правило, обмежується "державним та партійним замовленнями". В системі наявних ФД Китаю не існує суттєвих розбіжностей думок та позицій, що є характерним для західних аналітичних центрів. У свою чергу китайські ФД є значно ближчими до уряду ніж їх західні колеги, що надає їм більше можливостей впливу на посадових осіб. Хоча реальний вплив залежить більшою мірою від особистих зв'язків керівників ФД з політичним істеблшментом КНР. Низькою також є і конкуренція між ФД Китаю, адже кожна з них, як правило, має свою, чітко визначену нішу.

Список використаних джерел:

1. Барсуков А. Ю. Трансформация роли "фабрик мысли" в процессе формирования государственной политики КНР под воздействием мирового финансово-экономического кризиса 2008–2010 гг. Современный анализ социальных проблем: электронный науч. журнал = Modern Research of Social Problems. 2013. № 4 (24). URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/transformatsiya-rol-fabrik-mysli-v-protsesse-formirovaniya-gosudarstvennoy-politiki-krn-pod-vozdeystviem-mirovogo-finansovo> (дата звернення: 22.04.2017).
2. Журбей Е. В. "Мозговые центры" и внешняя политика Китайской Народной Республики: история вопроса. Ойкумена. 2011. № 2. С. 164–173.
3. Журбей Е. В. "Мозговые центры" и внешняя политика Китайской Народной Республики: история вопроса. Ойкумена: региональные исследования. 2011. № 3. С. 131–139.
4. Филиппов В. А. Аналитические центры – стратегический интеллектуальный ресурс. Москва: ЛЕНАНД, 2007. 104 с.
5. Central Policy Unit. URL: <http://www.cpu.gov.hk/en/home/index.html> (дата звернення: 22.04.2017).
6. China Centre for Information Industry Development. URL: <http://en.ccidconsulting.com/en/index.htm> (дата звернення: 22.04.2017).
7. China Center for International Economic Exchanges. URL: <http://english.cciee.org.cn> (дата звернення: 22.04.2017).
8. China Development Institute. URL: <http://en.cdi.org.cn> (дата звернення: 22.04.2017).
9. China Foreign Affairs University. URL: <http://en.cfaa.edu.cn> (дата звернення: 22.04.2017).
10. China Institute of Contemporary International Relations. URL: <http://www.cicir.ac.cn/chinese/> (дата звернення: 22.04.2017).
11. China Institute of International Studies. URL: <http://www.ciis.org.cn/english/> (дата звернення: 22.04.2017).
12. China Institute of Strategy and Management. URL: http://www.cism.org.cn/en_index.html (дата звернення: 22.04.2017).
13. Chinese Academy of Social Sciences. URL: <http://casseng.cassn.cn> (дата звернення: 22.04.2017).
14. Chinese Economists 50 Forum. URL: <http://www.50forum.org.cn/home/english/index.html> (дата звернення: 22.04.2017).
15. Chinese People's Institute of Foreign Affairs. URL: <http://www.cpifa.org/en/> (дата звернення: 22.04.2017).
16. Development Research Center of the State Council. URL: <http://www.drcnet.com.cn/Drcnet.channel.web/english/index.aspx> (дата звернення: 22.04.2017).
17. Friends of the Nature. URL: <http://www.fon.org.cn> (дата звернення: 22.04.2017).
18. Glaser Bonnie S., Saunders Phillip C. Chinese Civilian Foreign Policy Research Institutes: Evolving Roles and Increasing Influence. The China Quarterly, 2002. Vol. 171. 604 p.
19. Hong Kong and Macau Affairs Office. URL: <http://www.hmo.gov.cn> (дата звернення: 22.04.2017).
20. McGann James G. 2016 Global Go To Think Tank Index Report. 2016. URL: http://repository.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1011&context=think_tanks (дата звернення: 15.02.2017).
21. Shanghai Institute for International Studies. URL: <http://en.siiis.org.cn/EnIndex> (дата звернення: 25.04.2017).
22. Two Systems Economic Research Institute. URL: http://www.octs.org.hk/e_index.htm (дата звернення: 26.04.2017).
23. Unirule institute of economics. URL: <http://www.unirule.org.cn> (дата звернення: 26.04.2017).
24. Wang L. Think Tank in China: Growing Influence and Political Limitations / The Brookings Institution. Washington DC, 2008. 63 p. URL: https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2012/04/20091023_china.pdf (дата звернення: 18.03.2017).
25. Yuchen Z. Think tank scholar has more fresh ideas than old shoes. Global Times. 2009. August 10. URL: <http://www.globaltimes.cn/special/2009-08/455745.html> (дата звернення: 22.04.2017).

Надійшло до редколегії 11.10.17

Igor Petrenko, Ph. D. in Political Science, Associate Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

HISTORY OF DEVELOPMENT AND CHARACTERISTICS OF THE ANALYTICAL CENTERS OF CHINA

The history of the emergence and development of think tanks in China is explored, and also their features are analyzed in the article. Considered and comparatively traditional Chinese think tanks and "think tanks" of the "new wave". The main functions, specifics and types of analytical centers of China are determined.

Keywords: think tanks, China, state policy, features.